Dosarul nr.2-20423/20
2-20134639-12-2-28102020

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

29 aprilie 2024 mun.Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru
Instanța de judecată compusă din:
Președintele ședinței, judecător Andrei Ojoga
Grefier Adrian Plugaru

examinând în ședință publică cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi împotriva lui Valentin Eșanu și postul de radio „Radio Europa Liberă Moldova" privind dezmințirea informației defăimătoare, exprimarea scuzelor, încasarea prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La 28 octombrie 2020, Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi, prin intermediul avocatului, au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Valentin Eșanu și postul de radio „Radio Europa Liberă Moldova", solicitând dezmințirea informației defăimătoare, exprimarea scuzelor, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

Potrivit fișei de repartizare din 28 octombrie 2020, cererea a fost repartizată prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor judecătorului Nina Arabadji.

Potrivit fișei de repartizare din 19 iunie 2023, cauza a fost repartizată prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor judecătorului Andrei Ojoga.

Argumentele participanților la proces

În susținerea cererii depusă de Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi s-a indicat că, la data de 18 septembrie 2020, în cadrul interviului acordat postului de radio „Radio Europa Liberă Moldova", postat și pe pagina web a copîrîtului Radio Europa Liberă Moldova *****cu titlul „Valentin Eșanu: Aceleași persoane care slujeau regimului lui Plahotniuc acum servesc regimul lui Dodon", copîrîtul Eșanu Valentin, referindu-se la activitatea profesională a colaboratorilor Ministerului Afacerilor Interne – Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi, public a răspândit despre ultimii mesaje verbale, redactate ulterior și textual, care având un caracter mincinos, au fost însoțite de învinuirea ofițerilor MAI în săvârșirea unor infracțiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică, ceea ce, aducând atingeri vieții private a persoanelor vizate, prin sine nu doar că a defăimat reclamanții Caminschi și Ghidirimschi, dar și le-a lezat onoarea, demnitatea și reputația profesională - fapt ilegal și inadmisibil care, potrivit Legii nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, este susceptibil și răspunderii civile - motive pentru care și este depusă prezenta cerere de chemare în judecată.

În dezvăluirea circumstanțelor faptice puse la baza acestei acțiuni, reliefează conținutul propriu-zis al mesajelor verbale care, în urma publicării interviului cu copîrîtul Eșanu Valentin, au fost răspândite de către copîrîtul postul de radio „Radio Europa Liberă Moldova” atât în spațiul public, cât și în spațiul online, fără însă a oferi reclamanților Caminschi și Ghidirimschi dreptul legal la replică - mesaje verbale și textuale care, fiind mincinoase și lipsite de substrat fa*p*tologic suficient, și au dus la defăimarea reclamanților Caminschi și Ghidirimschi, lezându-le astfel onoarea, demnitatea și reputația profesională: „*Europa Liberă: Dvs. Ați trecut prin pușcărie? Valentin Eșanu: Da, eu am trecut și pot să le transmit că-s ok, pe mine nu mă sperie nimic deja, nu știu cum o să le fie lor când au să nimerească acolo, eu cred că ei merită să fie acolo. Am văzut în presă că Procuratura Generală a făcut un demers către Ministerul de Interne ca să fie în timpul anchetei suspendați și Ministerul de Interne a respins demersul procuraturii, și straniu, dar le dă și diplome sau medalii, cum ar fi corect. Dar eu nu știu din ce cauză judecătorul care a eliberat persoanele vizate nu și-a pus întrebarea, dacă ei acum pe mine, la moment, eu sunt martor cheie și ei mă amenință, păi cum poți să eliberezi polițistul și să-l numești în funcție, el fiind implicat în dosar penal? D-le Voicu, ministru al Afacerilor Interne, eu vă rog frumos, lăsați-mi întreprinderea mea în pace și dați-ne voie să activăm legal, plătim impozite, nu mai dați indicații, inclusiv la consiliile raionale Hîncești. Noi știm foarte bine că Caminschi în continuare curează schema de spirt, curează schema de țigări, de metale și lumea vorbește că „kuleacele” sunt tare grele când vine la conducerea Ministerului de Interne, Caminschi fiind polițist și încă promovat în funcție. Cu Ghidirimschi aceeași problemă*”.

Astfel, din conținutul mesajului enunțat, ca și din obiectivul urmărit de „autorul-protagonist”, reclamanții constată că copîrîtul Valentin Eșanu premeditat și cu bună-știință a răspândit în public atât informații neveridice, cât și fapte și relatări false însoțite de învinuirea ofițerilor MAI în săvârșirea unor infracțiuni ceea ce, fiind fals și lipsit de substrat factologic suficient, și demonstrează caracterul lor mincinos și defăimător - acțiuni ilegale care, defăimând onoarea, demnitatea și reputația profesională a ofițerilor MAI vizați, în consecință au făcut ca reclamanții Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi să fie condamnați moral atât de opinia publică, cât și de unii indivizi în particular, ceea ce, la rândul său și le-a provocat daune morale considerabile - circumstanțe faptice care îndreptățesc persoanele a căror onoare, demnitate și reputație profesională le-a fost lezată prin răspândirea unor informații verbale și textuale, adică reclamanții Caminschi și Ghidirimschi, de a-și apăra drepturile sale lezate, solicitând în acest sens de la pârâți nu doar dezmințirea publică a informațiilor defăimătoare și exprimarea scuzelor de rigoare, dar și compensarea prejudiciilor morale cauzate cu achitarea despăgubirilor pentru atingerile ilegale aduse vieții private într-un echivalenți bănesc valoarea căruia, la moment, este încă dificil de determinat.

Totodată remarcă și faptul că, anterior depunerii prezentei acțiuni, reclamanții Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi, în scopul medierii acestui litigiu și astfel diminuării valorii prejudiciilor deja cauzate, au solicitat pârâților Valentin Eșanu și postului de radio Radio Europa Liberă Moldova de a dezminți public informațiile defăimătoare răspândite, a exprima scuzele de rigoare și a compensa prejudiciile morale

cauzate - solicitări care însă, după expirarea termenului acordat pentru examinarea cererii prealabile, așa și nu s-au soldat cu răspunsuri pozitive, ceea ce, demonstrând lipsa intenției reale a pârâților Valentin Eșanu și postului de radio „Radio Europa Liberă Moldova" de a soluționa litigiul apărut, constată și exercitarea de către pârâți a obligațiilor sale cu rea-credință, contrar legii și bunelor moravuri, ceea ce, în consecință, și duce la necesitatea apărării drepturilor reclamanților prin intermediul instanțelor judecătorești.

Reieșind din cele expuse solicită admiterea acțiunii.

Ulterior, reprezentantul părților reclamante - avocatul Vitalie Caldîba a depus cerere de concretizare a cerințelor *(f.d.86)*, solicitând obligarea părților pârâte Valentin Eșanu și postul de radio „Radio Europa Liberă Moldova" să publice și/sau să dezmintă public sub titlu „Dezmințire" în termen de 10 zile de la pronunțarea hotărârii, prin intermediul postului de radio „Radio Europa Liberă Moldova" ca și prin pagina ***** informațiile defăimătoare răspândite prin mesajele verbale în privința colaboratorilor MAI Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi, difuzate pe data de 18 septembrie 2020 în cadrul interviului lui Valentin Eșanu acordat postului de radio „Radio Europa Liberă Moldova", postat ulterior și pe pagina web *****cu titlul „Valentin Eșanu: Aceleași persoane care slujeau regimului lui Plahotniuc acum servesc regimul lui Dodon", cu prezentarea în acest sens a unor mesaje textuale cu următorul conținut: „*noi, Eșanu Valentin și postul de radio „Radio Europa Liberă Moldova", dezmințim public afirmațiile calomnioase difuzate la data de 18 septembrie 2020 în cadrul interviului lui Valentin Eșanu acordat postului de radio „Radio Europa Liberă Moldova", postat ulterior și pe pagina web *****cu titlul „Valentin Eșanu: Aceleași persoane care slujeau regimului lui Plahotniuc acum servesc regimul lui Dodon", prin care, acuzând ofițerii MAI Caminschi și Ghidirimschi de săvârșirea unor infracțiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică, neîntemeiat am afirmat: ...că ei (Caminschi și Ghidirimschi) acum mă amenință pe mine (Eșanu Valentin); ...că Caminschi și Ghidirimschi în continuare curează schema de spirt, curează schema de țigări, de metale; ...că Caminschi și Ghidirimschi vin la conducerea Ministerului de Interne cu „kulioace" tare grele, astfel fiind promovați și în funcție... Confirmăm că afirmațiile respective sunt false și nu au vreo bază faptologică și/sau probatorie*"; obligarea pârâților Valentin Eșanu și postul de radio „Radio Europa Liberă Moldova" a menține textul dezmințirilor publice enunțate, pentru o perioadă de minim două luni; obligarea pârâților Valentin Eșanu și postul de radio „Radio Europa Liberă Moldova" de a exprima scuze reclamanților Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi; obligarea pârâților Eșanu Valentin și postul de radio - Radio Europa Liberă Moldova a repara prejudiciile morale cauzate, încasând în acest sens de la părțile pârâte Valentin Eșanu și postul de radio „Radio Europa Liberă Moldova" în beneficiul reclamanților Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi o despăgubire într-un echivalent bănesc de 100 000 lei pentru fiecare; încasarea din contul părților pârâte Valentin Eșanu și postul de radio „Radio Europa Liberă Moldova" în beneficiul reclamanților Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi toate cheltuielile de judecare a pricinii, inclusiv și de acordare a asistenței juridice.

La data de 25 martie 2024, reprezentantul părții pârâte Radio Europa Liberă – avocata Rodica Popescu a înaintat o referință *(f.d.162-165)*, în susținerea căreia s-a indicat că, exprimarea scuzelor ca și formă nepecuniară de restabilire a dreptului lezat sunt expres prevăzute la art.7 alin.(7) și art.33 alin.(2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23 aprilie 2010 doar în cazul răspunderii pentru injurie sau răspândirii informațiilor despre viața privată și de familie, ceea ce nu este aplicabil în cauza dată.

Astfel, capătul de cerere al reclamanților cu privire la obligarea pârâtei să exprime scuze publice pentru informația falsă și defăimătoare este lipsită de temei legal.

Or, reclamanții nu au indicat în cererea de chemare în judecată în ce mod informația pe care o pretind a fi defăimătoare ar reprezenta injurie sau le-ar leza dreptul la respectul vieții private și de familie.

În special, art.2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare prevede următoarea definiție legală: *scuze* - declarație prin care persoana își exprimă regretul pentru injurie sau pentru informații despre viața privată și de familie.

Astfel, exprimarea scuzelor pot fi solicitate doar în cazurile expres prevăzute la art.7 alin.(7) și art.10 alin.(4) și art.33 alin.(2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare.

Pretenția reclamanților cu privire la compensarea prejudiciului moral este neîntemeiată, deoarece nu au demonstrat că au suferit un prejudiciu moral ca urmare interviului acordat de pârât Radio Europa Liberă.

Or, potrivit art.24 alin.(1) lit.e) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, această obligație incumbă anume reclamanților, care trebuie să dovedească existența și cuantumul prejudiciului cauzat.

În ceea ce privește cuantumul prejudiciului moral, art.29 alin.(2) și (5) din Legea cu privire la libertatea de exprimare prevede că, se acordă compensație pentru prejudiciul moral cauzat persoanei publice doar în cazul în care persoana publică a fost defăimată cu rea-credință. Compensarea prejudiciilor morale cauzate de mass-media prin răspândirea unor informații de interes public care s-au dovedit a fi false sau fără un substrat factologic suficient se efectuează doar în cazul în care mass-media a acționat cu rea-credință sau cu încălcarea altor obligații profesionale.

În cauza dată, reclamanții nu au probat că Radio Europa Liberă a acționat cu rea-credință sau cu încălcarea altor obligații profesionale manifestate prin intenția de a defăima.

Sancțiunile exagerate ar împiedica mass-media să-și îndeplinească funcția de informare a publicului despre chestiuni de interes public.

Articolul 2037 Cod civil prevede că, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de următorii factori: caracterul prejudiciului moral; gravitatea prejudiciului moral; gradul de vinovăție a autorului prejudiciului; măsura în care despăgubirea poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La materialele dosarului nu se regăsește absolut nici o probă care ar permite evaluarea prejudiciului moral invocat ca fiind suportat de către reclamanți, cum nu este demonstrată nici întinderea unui asemenea prejudiciului moral.

Mai mult, răspunderea solitară a pârâților: autorului primar al informației Valentin Eșanu și postului de radio „Radio Europa Liberă" care doar a difuzat interviul, cu privire la încasarea prejudiciului moral și, respectiv, a cheltuielilor de judecată, solicitată de reclamanți prin cererea de chemare în judecată, nu poate fi angajată în prezenta cauză.

Conform art.797 Cod civil, o obligație solidară nu se prezumă, ci se naște prin act juridic sau prin lege. Atunci cînd se cer despăgubiri pentru neexecutarea unei obligații indivizibile, debitorii sînt ținuți solidari pentru plată în folosul creditorului.

Astfel, răspunderea solidară nu se prezumă. Legea cu privire la exprimare nu prevede asemenea răspundere solidară. Mai mult, art.28 alin.(2) din această lege prevede expres că, mass-media nu poartă răspundere materială pentru preluarea cu bună-credință a relatărilor false cu privire la fapte și/sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient, care vizează chestiuni de interes public, dacă acestea: c) se conțin în declarațiile, scrise sau verbale, ale altor persoane.

Drept urmare, în lipsa probelor care să demonstreze că reclamanții au suferit un prejudiciu moral, iar interviul acordat de pârât Radio Europa Liberă reprezintă cauza producerii prejudiciului respectiv, precum și în lipsa răspunderii materiale a Radio Europa Liberă, pretenția aferentă a reclamanților este neîntemeiată și urmează a fi respinsă ca atare de către instanța de judecată.

Pretenția reclamanților cu privire la obligarea Radio Europa Liberă Moldova a dezminți public, în termenul și modul prevăzut de Legea cu privire la libertatea de exprimare, informațiile defăimătoare răspândite în privința reclamanților prin mesaje verbale care, fiind redactate și textual, au fost difuzate în cadrul interviului acordat postului de către pârât postului de radio „Radio Europa Liberă Moldova", ulterior fiind postate și pe pagina web ***** cu titlul „Valentin Eșanu Aceleași persoane care slujeau regimului Plahotniuc acum servesc regimul lui Dodon" urmează a fi apreciată critic de către instanța de judecată după cum urmează: scopul Legii cu privire la libertatea de exprimare este de a garanta exercitarea dreptului la libera exprimare, precum și un echilibru între asigurarea dreptului la libera exprimare și apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale și vieții private și de familie ale persoanei.

Libertatea opiniei și a exprimării este un drept fundamental garantat de art.10 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a libertăților fundamentale, care dispune: „Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare".

Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi și comunica informații ori idei, fără a exista limite frontaliere ori impuse de autoritățile publice.

Menționează că, mass-mediei îi revine un rol major în a informa publicul asupra problemelor de interes public, în formarea opiniei publice și în dezvoltarea societății democratice.

Pe de altă parte, prin intermediul mass-mediei se transpun plenar în practică normele constituționale în domeniul libertății presei și al libertății de exprimare.

Independența editorială a redacției în limba română a postului de radio Europa Liberă, care face parte din Radio Europa Liberă/Libertatea (Radio Free Europe/Radio Liberty, RFE/RL), companie media independentă finanțată de Congresul Statelor Unite, prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Media Globală (United States Agency for Global Media (USAGM)), este garantată și de legislația americană.

Misiunea Radio Europa Liberă este să promoveze valori și instituții democratice, să susțină drepturile omului și să ofere audienței acesteia ceea ce de multe ori nu poate obține din alte surse: știri necenzurate, dezbateri serioase și echilibrate.

În activitatea sa Radio Europa Liberă se străduie să atingă cele mai înalte standarde ale jurnalismului obiectiv, relatând fapte, neintimidați de presiuni sau de încercarea de a fi influențați. Toți ziariștii și colaboratorii externi ai Radio Europa Liberă se ghidează în activitatea lor de principii precum: acuratețe, imparțialitate, ton de moderație și respect cu evitarea atitudinii nepărtinitoare și conduitei etice profesionale.

Se reține că, libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează Statul sau orice parte a comunității (art.3 alin.(2) din Legea nr.64/2010).

Articolul 4 din Legea nr.64/2010 prevede aspectele specifice ale libertății de exprimare a mass-media. Sarcina mass-media este de a informa publicul despre informațiile de interes public. În procesul de acumulare și răspîndire a informației, ea trebuie să respecte obligațiile profesionale, stabilite în Codul deontologic al jurnalistului din Republica Moldova, aprobat la 03 mai 2011, completat în 2019.

În conformitate cu prevederile art.3 alin.(3) din Legea nr.64/2010, sunt reglementate 3 condiții pentru restrîngerea libertății de exprimare: restrîngerea să fie prevăzută de lege, să urmărească unul sau mai multe din scopurile indicate în acest aliniat și să fie „necesară într-o societate democratică”.

În acest sens, hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova cu privire practica aplicării de către instanțele de judecată a unor prevederi ale Legii cu privire la libertatea de exprimare nr.7 din 24 decembrie 2012, pct.5 menționează că, acestea urmează să fie interpretate în lumina jurisprudenței CEDO, în mod restrâns, iar necesitatea lor trebuie să fie motivată convingător, pe lângă faptul că acestea trebuie fie legale și să urmărească un scop legitim. Această proporționalitate implică punerea în balanța de apreciere, pe de o parte, a interesului public protejat și, pe de altă parte, a dreptului la libera exprimare într-o societate democratică.

Astfel, potrivit art.34 din Constituția Republicii Moldova, art.4 din Legea cu privire la libertatea de exprimare și Legii presei nr.243 din 26 octombrie 1994, libertatea presei este o componentă esențială a libertății de exprimare și de informare. Presa are un rol

preeminent în informarea publicului asupra problemelor de interes public și trebuie să aibă o anume libertate de decizie atunci cînd comentează unele chestiuni de interes politic sau public.

Potrivit art.18 alin.(3) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, în cererea de chemare în judecată, reclamantul va indica exact relatările cu privire la fapte a căror dezmințire se solicită și textul dezmințirii sau judecățile de valoare fără substrat factologic suficient.

De asemenea, art.26 alin.(2) din Legea dată prevede că, în cazul în care instanța de judecată va stabili că acțiunea cu privire la răspîndirea informației false și defăimătoare este întemeiată, iar reclamantul solicită publicarea unei dezmințiri, instanța va dispune dezmințirea relatărilor false și defăimătoare, indicînd în dispozitivul hotărîrii textul dezmințirii.

În context, în lipsa indicării exacte de către reclamanți a textului dezmințirii, condiție imperativă stabilită la articolele prenotate, pretenția din cererea de chemare în judecată privind obligarea Radio Europa Liberă de „a dezminți public, în termenul și modul prevăzut de Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire ia libertatea de exprimare, informațiile defăimătoare răspândite în privința colaboratorilor MAI Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi prin mesaje verbale care, fiind redactate și textual, au fost difuzate pe 18 septembrie 2020 în cadrul interviului lui Valentin Eșanu acordat postului de radio „Radio Europa Liberă Moldova", ulterior fiind postate și pe pagina *****cu titlul „Valentin Eșanu: Aceleași persoane care slujeau regimului Plahotniuc acum servesc regimul lui Dodon" este neîntemeiată și urmează a fi respinsă ca atare de către instanța de judecată.

Argumentele participanților expuse în ședința de judecată

În ședința de judecată, reprezentantul postului de radio „Radio Europa Liberă Moldova" – avocata Rodica Popescu (prezentă prin intermediul videoconferinței) a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Reprezentanta lui Valentin Eșanu, avocata Angela Popil în ședința de judecată (prezentă prin intermediul videoconferinței) a declarat că nu susține acțiunea înaintată, solicitând respingerea acesteia ca fiind neîntemeiată. Explicațiile scrise sunt anexate la materialele cauzei *(f.d.169-174).*

Părțile reclamante, reprezentantul părților reclamante și partea pârâtă Valentin Eșanu în ședința de judecată nu s-au prezentat, deși au fost citate legal despre locul, data și ora examinării cauzei prin intermediul factorului poștal terestru și electronic *(f.d.146, 147, 149-150).*

Corespondența expediată în adresa părții reclamante Andrei Ghidirimschi a fost restituită de factorul poștal cu mențiunea *nereclamat.*

Totodată, se reține că interesele părților reclamante pe parcursul examinării cauzei au fost reprezentate de către avocatul Vitalie Caldîba în baza mandatului nr.***** din 28 septembrie 2020 și mandatului nr.***** din 28 septembrie 2020 *(f.d.2-3).*

La fel, se menționează că, la depunerea acțiunii părțile reclamante au solicitat examinarea cauzei în lipsă *(f.d.6).*

Totodată, se reține că, interesele părții pârâte Valentin Eșanu pe parcursul examinării cauzei au fost reprezentate de către avocatul Angela Popil în baza mandatului nr.***** din 15 martie 2021 *(f.d.61)*.

Suplimentar, se impune necesitatea de a remarca faptul că în vederea evitării tergiversării examinării cauzei respective, ținând cont de rolul diriguitor al instanței de judecată în ducerea procesului, s-au utilizat tehnologiile informaționale disponibile în vederea petrecerii ședinței de judecată inclusiv prin videoconferință (ședința de judecată fiind înregistrată audio și video). În pofida faptului că avocatul Vitalie Caldîba a fost informat despre posibilitatea de a participa în ședință prin intermediul videoconferinței, acesta nu s-a conectat, iar în sala de ședințe nu s-a prezentat.

În aceste circumstanțe, instanța de judecată a considerat posibil examinarea cauzei în lipsa celor neprezenți (inclusiv online) în ședința de judecată, procedura de citare fiind legal îndeplinită.

Aprecierea instanței

Audiind explicațiile participanţilor la proces, examinând materialele cauzei, în raport cu norma legală aplicabilă speţei, instanţa consideră acţiunea neîntemeiată şi pasibilă de a fi respinsă din următoarele considerente.

Conform articolului 117 alin.(1) Cod de procedură civilă, *probe în cauze civile sînt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei.*

Potrivit articolului 118 alin.(1) Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.*

Conform articolului 121 Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.*

Iar în conformitate cu prevederile articolului 130 alin.(1) Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

Potrivit art.239 Cod de procedură civilă, *hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărîrea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.*

În conformitate cu prevederile art.240 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanță pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea.

Totodată, instanţa de judecată este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe, precum şi argumentarea preferinţei unor probe faţă de altele.

Din interpretarea art.6 din Convenția europeană a Drepturilor Omului, pronunţarea de către instanţele judecătoreşti a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanţiile dreptului fundamental la un proces echitabil şi acesta presupune obligațiunea instanţei judecătoreşti de a se expune în hotărârile contestate asupra tuturor cerinţelor acţiunii, precum şi argumentelor invocate de către părţi întru, respectiv, admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs Spania, hotărâre din 21 ianuarie 1999, §26).

Potrivit art.16 din Codul civil, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin: a) recunoașterea dreptului; b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui; c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic; d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică; e) impunerea la executarea obligației în natură; f) autoapărare; g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial; h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității; i) rezoluțiunea sau modificarea contractului; j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; k) alte căi prevăzute de lege. Metodele de apărare prevăzute la alin.(1) pot fi invocate dacă sânt întrunite condițiile stabilite de lege și, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

Subsecvent, conform art.43 Codul civil, în condițiile legii, orice persoană fizică are dreptul la viață, la sănătate, la integritate fizică și psihică, la libera exprimare, la nume, la onoare, demnitate și reputație profesională, la propria imagine, la respectarea vieții intime, familiale și private, la protecția datelor cu caracter personal, la respectarea memoriei și corpului său după deces, precum și la alte asemenea drepturi recunoscute de lege. Aceste drepturi sânt insesizabile și inalienabile.

Instanța remarcă că, aplicabile speței sunt și prevederile Legii nr.64 din 23 aprilie 2010 privind libertate de exprimare, potrivit cărora, legea are scopul de a garanta exercitarea dreptului la libera exprimare, precum şi un echilibru între asigurarea dreptului la libera exprimare şi apărarea onoarei, demnităţii, reputaţiei profesionale şi vieţii private şi de familie ale persoanei.

Reieșind din conținutul cererii de chemare în judecată, părțile reclamante invocă faptul că, la data de 18 septembrie 2020, în cadrul interviului acordat postului „Radio Europa Liberă Moldova", postat și pe pagina web *****cu titlul „Valentin Eșanu: Aceleași persoane care slujeau regimului lui Plahotniuc acum servesc regimul lui Dodon", Valentin Eșanu, s-a referit la activitatea profesională a colaboratorilor Ministerului Afacerilor Interne Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi.

Astfel, consideră că conținutul mesajelor verbale și textuale publicate atât în spațiul public cât și online sunt mincinoase și lipsite de substrat factologic, și au dus la defăimarea lui Caminschi și Ghidirimschi, lezându-le onoarea, demnitatea și reputația profesională: „*Europa Liberă: Dvs. Ați trecut prin pușcărie? Valentin Eșanu: Da, eu am trecut și pot să le transmit că-s ok, pe mine nu mă sperie nimic deja, nu știu cum o să le fie lor când au să nimerească acolo, eu cred că ei merită să fie acolo. Am văzut în presă*

că Procuratura Generală a făcut un demers către Ministerul de Interne ca să fie în timpul anchetei suspendați și Ministerul de Interne a respins demersul procuraturii, și straniu, dar le dă și diplome sau medalii, cum ar fi corect. Dar eu nu știu din ce cauză judecătorul care a eliberat persoanele vizate nu și-a pus întrebarea, dacă ei acum pe mine, la moment, eu sunt martor cheie și ei mă amenință, păi cum poți să eliberezi polițistul și să-l numești în funcție, el fiind implicat în dosar penal? D-le Voicu, ministru al Afacerilor Interne, eu vă rog frumos, lăsați-mi întreprinderea mea în pace și dați-ne voie să activăm legal, plătim impozite, nu mai dați indicații, inclusiv la consiliile raionale Hîncești. Noi știm foarte bine că Caminschi în continuare curează schema de spirt, curează schema de țigări, de metale și lumea vorbește că „kulioacele" sunt tare grele când vine la conducerea Ministerului de Interne, Caminschi fiind polițist și încă promovat în funcție. Cu Ghidirimschi aceeași problemă".

În acest sens, Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi, în scopul medierii acestui litigiu, au solicitat pârâților Valentin Eșanu și postului „Radio Europa Liberă Moldova", dezmințirea informației în condițiile legii cu privire la libertatea de exprimare *(f.d.17-20)*.

Ținând cont că cererile prealabile au rămas fără examinare, la data de 28 octombrie 2020, Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi, prin intermediul avocatului, au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Valentin Eșanu și postul „Radio Europa Liberă Moldova", solicitând dezmințirea informației defăimătoare, exprimarea scuzelor, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

Potrivit art.1 alin.(1) din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, definește scopul său de a garanta exercitarea dreptului la libera exprimare, precum şi un echilibru între asigurarea dreptului la libera exprimare şi apărarea onoarei, demnităţii, reputației profesionale şi vieţii private şi de familie ale persoanei.

Dispozițiile art.2 din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare se definesc noțiunile cu următoarele semnificații: *defăimare* – răspîndire a informaţiei false care lezează onoarea, demnitatea şi/sau reputaţia profesională a persoanei; *răspîndire a informaţiei* – proces de transmitere a informaţiei către alte persoane (cel puţin către o persoană, exceptînd persoana lezată); *informaţie* – orice expunere de fapt, opinie sau idee sub formă de text, sunet şi/sau imagine; *fapt* – eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiţii concrete de loc şi timp şi a cărui veridicitate poate fi dovedită; *judecată de valoare* – opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea faţă de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit; *judecată de valoare fără substrat factologic suficient* – judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată pînă la falsitate; *injurie* – exprimare verbală, scrisă sau nonverbală care ofensează intenţionat persoana şi care contravine normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică; *interes public* – interes al societăţii (şi nu simpla curiozitate a indivizilor) faţă de evenimentele ce ţin de exercitarea puterii publice într-un stat democratic sau faţă de alte probleme care, în mod normal, trezesc interesul societăţii sau al unei părţi a ei; *persoană care exercită funcţii publice* – persoană fizică care exercită atribuţiile puterii publice (executive, legislative ori judecătoreşti) sau persoană juridică ce prestează servicii de utilitate publică, sau persoană fizică care administrează persoana

juridică ce prestează servicii de utilitate publică ori subdiviziuni ale acesteia; *persoană publică* – persoană care exercită funcţii publice sau o altă persoană care, datorită statutului, poziţiei sociale sau altor circumstanţe, trezeşte interesul public; *comunicat al autorităţii publice* – relatare făcută publică de o autoritate publică sau, în numele acesteia, de o persoană care exercită atribuţiile puterii publice; *mass-media* – mijloc de informare în masă, tipărit sau electronic, precum şi jurnalistul; *investigaţie jurnalistică* – cercetare rezonabilă a faptelor de către mass-media pentru realizarea unui material jurnalistic; *dezminţire* – infirmare a relatărilor defăimătoare cu privire la fapte care nu corespund realităţii; *replică* – răspuns al persoanei lezate la opiniile exprimate într-un material răspîndit de mass-media; *scuze* – declaraţie prin care persoana îşi exprimă regretul pentru injurie sau pentru informaţii despre viaţa privată şi de familie.

În corespundere cu prevederile art.3 din Legea cu privire la libertatea de exprimare, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi şi de a comunica fapte şi idei. Libertatea de exprimare protejează atât conţinutul, cât şi forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează. Exercitarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea şi a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea şi morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparțialitatea puterii judecătoreşti. Restrângerea libertății de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin.(3) şi doar în cazul în care restrângerea este proporțională cu situația care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat şi libertatea de exprimare, precum şi libertatea publicului de a fi informat. Libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât şi forma informației exprimate, iar dreptul la libertatea de exprimare este aplicabil nu numai în cazul unei informații sau „idei" care sunt primite în mod favorabil sau privite ca inofensive sau ca o chestiune de indiferență, dar şi al celei care ofensează, șochează sau deranjează statul sau orice parte a comunității.

Reieșind din prevederile legale elucidate supra, instanța de judecată determină că libertatea la exprimare cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei.

Se înțelege că onoarea este un sentiment complex, determinat de percepția pe care fiecare persoană o are despre demnitatea sa, în timp ce reputația înseamnă felul în care o persoană este considerată în societate și este dobândită prin modul exemplar în care persoana se comportă în societate.

Reputația profesională reprezintă reflectarea calităților profesionale ale persoanei în conștiința socială, însoțită de aprecierea pozitivă a societății.

Respectiv, orice atingere adusă demnității și reputației persoanei, o expune pe aceasta excluderii într-o măsură mai mare sau mai mică din sfera relațiilor sociale, iar lezarea onoarei presupune că persoana simte schimbarea opiniei societății despre sine.

Prevederile legale citate supra, trebuie interpretate şi aplicate în concordanţă cu jurisprudenţa Curţii Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere că

libertatea de exprimare este garantată prin art.10 din Convenţia Europeană, care prin paragraful al doilea permite statelor să aducă anumite limitări acestei libertăţi, cu condiţia să respecte cerinţele prevăzute de Convenţie pentru valabilitatea lor.

Potrivit art.7 alin.(1) și (2) din Lege nr.64/2010, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnităţii şi reputaţiei sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie. Persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiţii: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informație.

Iar, conform art.7 alin.(4) din lege, persoana lezată prin răspândirea unor judecăți de valoare poate fi restabilită în drepturi dacă judecățile de valoare cumulează următoarele condiții: a) nu se bazează pe un substrat factologic suficient; b) au un caracter defăimător; c) permit identificarea persoanei vizate de informație.

Declarațiile pârâtului trebuie interpretate ca judecăți de valoare, deoarece ele reflectă percepțiile și opiniile acestuia asupra situației reclamanților.

Potrivit art.16 din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, orice persoană are dreptul la respectul onoarei, demnității şi reputației sale profesionale. Orice persoană este în drept să ceară dezmințirea informației ce îi lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională dacă cel care a răspândit-o nu dovedește că ea corespunde realității. Dacă informația care lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională este răspândită printr-un mijloc de informare în masă, instanţa de judecată îl obligă să publice o dezmințire la aceeași rubrică, pagină, în același program sau ciclu de emisiuni în cel mult 15 zile de la data intrării în vigoare a hotărârii judecătorești.

Deopotrivă, articolul 10 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prevede că, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie şi libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice şi fără a ține seama de frontiere. Executarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri şi responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii şi prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecţia reputaţiei sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informaţii confidenţiale sau pentru a garanta autoritatea şi imparţialitatea puterii judecătoreşti.

În interpretarea corectă a normelor legale enunțate, se înțelege că onoarea este un sentiment complex, determinat de percepția pe care fiecare persoană o are despre demnitatea sa, în timp ce reputația înseamnă felul în care o persoană este considerată în societate și este dobândită prin modul exemplar în care persoana se comportă în societate.

Cu toate acestea, nici libertatea de exprimare şi nici apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale şi vieții private şi de familie nu sânt absolute şi nu au prioritate una în faţa alteia.

Instanța de judecată ascultând explicațiile participanților la proces, în raport cu conținutul cererii de chemare în judecată și a referinței, dar şi a cadrului legal aplicabil speței, constată că acțiunea urmează a fi respinsă, prin prisma netemeiniciei pretențiilor înaintate de părțile reclamante.

Astfel, se reține că părțile reclamante în acțiune solicită obligarea părților pârâte Valentin Eșanu și postul „Radio Europa Liberă Moldova” să publice și/sau să dezmintă public sub titlu „Dezmințire” în termen de 10 zile de la pronunțarea hotărârii, prin intermediul postului „Radio Europa Liberă Moldova” ca și prin pagina ***** informațiile defăimătoare răspândite prin mesajele verbale în privința colaboratorilor MAI Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi, difuzate pe data de 18 septembrie 2020 în cadrul interviului lui Valentin Eșanu acordat postului „Radio Europa Liberă Moldova”, postat ulterior și pe pagina web *****cu titlul „Valentin Eșanu: Aceleași persoane care slujeau regimului lui Plahotniuc acum servesc regimul lui Dodon”, cu prezentarea în acest sens a unor mesaje textuale cu următorul conținut: Noi, Eșanu Valentin și postul „Radio Europa Liberă Moldova”, dezmințim public afirmațiile calomnioase difuzate la data de 18 septembrie 2020 în cadrul interviului lui Valentin Eșanu acordat postului „Radio Europa Liberă Moldova”, postat ulterior și pe pagina web *****cu titlul „Valentin Eșanu: Aceleași persoane care slujeau regimului lui Plahotniuc acum servesc regimul lui Dodon”, prin care, acuzând ofițerii MAI Caminschi și Ghidirimschi de săvârșirea unor infracțiuni contra bunei desfășurări a activității în sfera publică, neîntemeiat am afirmat:...că ei (Caminschi și Ghidirimschi) acum mă amenință pe mine (Eșanu Valentin)...că Caminschi și Ghidirimschi în continuare curează schema de spirt, curează schema de țigări, de metale... că Caminschi și Ghidirimschi vin la conducerea Ministerului de Interne cu „kulioace” tare grele, astfel fiind promovați și în funcție... Confirmăm că afirmațiile respective sunt false și nu au vreo bază fa*p*tologică și/sau probatorie”; obligarea pârâților Valentin Eșanu și postul „Radio Europa Liberă Moldova” a menține textul dezmințirilor publice enunțate, pentru o perioadă de minim două luni; obligarea pârâților Valentin Eșanu și postul „Radio Europa Liberă Moldova” a exprima scuze reclamanților Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi; obligarea pârâților Eșanu Valentin și postul „Radio Europa Liberă Moldova” a repara prejudiciile morale cauzate, încasând în acest sens de la părțile pârâte Valentin Eșanu și postul „Radio Europa Liberă Moldova” în beneficiul reclamanților Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi o despăgubire într-un echivalent bănesc de 100 000 lei pentru fiecare; încasarea din contul părților pârâte Valentin Eșanu și postul „Radio Europa Liberă Moldova” în beneficiul reclamanților Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi toate cheltuielile de judecare a cauzei, inclusiv și de acordare a asistenței juridice.

Astfel, instanța menționează că, în urma accesării paginii pe care a fost publicat interviul cu titlul: „Valentin Eșanu: Aceleași persoane care slujeau regimului lui Plahotniuc acum servesc regimul lui Dodon” (accesibil pe următoarele link-uri: *****era.org/a/valent**********gimul***** *****era.org/a/valent**********gimul-lu*****
.html), s-a constatat că în cadrul interviului, Valentin Eșanu și-a exprimat punctul său de vedere asupra evoluției evenimentelor în domeniul deșeurilor feroase și neferoase.

Potrivit art.4 alin.(2) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, *mass-media are sarcina de a informa publicul asupra problemelor de interes public și de a efectua, în conformitate cu responsabilitățile sale, investigații jurnalistice în probleme de interes public și de a efectua, în conformitate cu responsabilitățile sale, investigații jurnalistice în probleme de interes public.*

Conform art.4 alin.(3) din aceeași lege, pe lângă garanțiile prevăzute la art.3, libertatea de exprimare a mass-mediei admite și un anumit grad de exagerare sau chiar provocare, cu condiția să nu se denatureze esența faptelor, or cele expuse în interviul cu titlul: „Valentin Eșanu: Aceleași persoane care slujeau regimului lui Plahotniuc acum servesc regimul lui Dodon" se încadrează în limitele legale.

La fel, conform art.3 alin.(2) din Legea privind libertatea de exprimare, libertatea de exprimare protejează atît conţinutul, cît şi forma informaţiei exprimate, inclusiv a informaţiei care ofensează, şochează sau deranjează.

Instanța reține că, Valentin Eșanu în interviul din 18 septembrie 2020 își expune trăirile proprii, situații care s-au desfășurat cu participarea acestuia, în care a fost implicat nemijlocit, inclusiv în activitatea sa de antreprenor desfășurată pe piața deșeurilor de metale feroase și neferoase.

Or, din citatele indicate în cererea de chemare în judecată, dar și din cele relatate în cadrul interviului nu rezultă clar și echivoc că cele expuse sunt îndreptate spre lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale a părților reclamante.

Mai mult ca atât, se atestă că Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi sunt angajați ai Ministerului Afacerilor Interne.

Cu referire la noțiunile indicate în Legea privind libertatea de exprimare, instanța de judecată conchide că declarațiile date în cadrul interviului din 18 septembrie 2020, de fapt se refereau la activitatea lui Marcel Caminschi și Andrei Ghidirimschi, ca persoane care dețineau funcție publică, fiind de asemenea de interes public, iar limitele criticii acceptabile la adresa persoanelor care ocupă funcții publice sunt mai largi decât pentru persoanele particulare.

Potrivit art.2 din Legea privind libertatea de exprimare, *persoană care exercită funcţii publice* semnifică – persoană fizică care exercită atribuţiile puterii publice (executive, legislative ori judecătoreşti) sau persoană juridică ce prestează servicii de utilitate publică, sau persoană fizică care administrează persoana juridică ce prestează servicii de utilitate publică ori subdiviziuni ale acesteia; *persoană publică* – persoană care exercită funcţii publice sau o altă persoană care, datorită statutului, poziţiei sociale sau altor circumstanţe, trezeşte interesul public.

Conform art.6 alin.(1), (2) din Legea privind libertatea de exprimare, *orice persoană are libertatea de a primi informaţii de interes public prin intermediul mass-mediei. Apărarea onoarei, demnităţii sau reputaţiei profesionale nu poate prevala asupra libertăţii publicului de a primi informaţii de interes public.*

Potrivit art.9 alin.(1), (4) din Legea privind libertatea de exprimare, libertatea de exprimare, *orice persoană are dreptul de a critica statul şi autorităţile publice. Persoanele care exercită funcţii publice pot fi supuse criticii, iar acţiunile lor – verificării din partea mass-mediei, în ceea ce priveşte modul în care şi-au exercitat sau*

îşi exercită atribuţiile, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a asigura transparenţa şi exercitarea responsabilă a atribuţiilor lor.

Potrivit art.26 alin.(1) din Legea nr.320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului, polițistul își desfășoară activitatea profesională în interesul și în sprijinul persoanei, comunității și al instituțiilor statului, exclusiv pe baza și în executarea legii.

În acest sens, autoritatea publică nu poate fi disociată de persoana care simbolizează și în numele căreia își exercită atribuțiile.

Astfel, conform legii, persoanele care exercită funcții publice pot fi supuse criticii, inclusiv acțiunile acestora, în ceea ce privește modul în care și-au exercitat sau își exercită atribuțiile, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a asigura transparența și exercitarea responsabilă a atribuțiilor lor.

Totodată se menționează că, prin expunerile lui Valentin Eșanu nu a fost creată o ingerință asupra vieții private a părților reclamante, or, în cadrul interviului nu au fost răspândite informații ce vizează intimitatea privată sau familială a acestora.

Pentru a fi convențională, ingerința în libertatea de exprimare trebuie să îndeplinească trei condiții cumulative prevăzute de paragraful 2 al art.10 CEDO, şi anume: i) măsura să fie prevăzută de lege; ii) să urmărească unul din scopurile legitime prevăzute în paragraful 2; iii) şi să fie necesară într-o societate democratică pentru atingerea lor.

Cu referire la prima condiție ca măsura să fie prevăzută de lege, instanța reține prevederile art.3 alin.(1), (2) şi (3) al Legii cu privire la libertatea de exprimare nr.64 din 23 aprilie 2010, care prevăd condițiile și temeiurile de limitare a libertății de exprimare. Iar, în privința condiției ca măsura să urmărească unul din scopurile legitime, instanța reține că unul din scopurile legitime prevăzute în paragraful 2 al art.10 din Convenție, este protecția reputației altora.

Respectiv, odată ce s-a constatat cu certitudine că măsura de limitare a libertății de exprimare este prevăzută de lege și a urmărit un scop legitim, în continuare urmează a fi examinată cea de a treia condiție și anume, dacă există un just echilibru între, pe de o parte, protecția dreptului consacrat de articolul 10 CEDO şi, pe de altă parte, aceea a dreptului părților reclamante la protecția onoarei, demnității și reputației profesionale, care, ca elemente al vieții private, sunt garantate de art.8 al Convenției.

Conform jurisprudenței CEDO, inclusiv cazul *Lingens c. Austria*, criticile adresate funcționarilor publici, chiar dacă pot părea severe, sunt protejate mai amplu decât în cazul altor persoane. Declarațiile pârâtului se înscriu în limitele acceptabile ale libertății de exprimare, având în vedere interesul public sporit. Or, interesul public prevalează asupra intereselor individuale ale reclamanților, dat fiind că afirmațiile pârâtului vizau aspecte legate de funcționarea instituțiilor publice, o temă de relevanță pentru societate.

Este de menționat că, determinând distincția clară între informații, denumite fapte, şi opinii, denumite judecăți de valoare, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a remarcat că existența faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul judecăților de valoare nu este susceptibil de a fi dovedit.

Instanța remarcă că, aplicabile speței sunt și prevederile Legii nr.64 din 23 aprilie 2010 privind libertate de exprimare, potrivit căreia, legea are scopul de a garanta exercitarea dreptului la libera exprimare, precum şi un echilibru între asigurarea dreptului la libera exprimare şi apărarea onoarei, demnităţii, reputaţiei profesionale şi vieţii private şi de familie ale persoanei.

Iar, în conformitate cu dispozițiile art.24 alin.(1) din Legea nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, reclamantul trebuie să dovedească următoarele: a) pîrîtul a răspîndit informaţia; b) informaţia îl vizează şi este defăimătoare; c) informaţia constituie o relatare cu privire la fapte şi este în esenţă falsă; sau d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; e) existenţa şi cuantumul prejudiciului cauzat.

Pârâtul trebuie să dovedească următoarele: a) informaţia nu este defăimătoare şi/sau nu îl vizează pe reclamant; b) informaţia constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient; c) la momentul răspîndirii informaţiei, deşi a luat toate măsurile de diligenţă, nu putea şti că prin acţiunile sale contribuie la răspîndirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient; d) informaţia răspîndită este de interes public.

Astfel, instanța reiterează faptul că, persoana care se consideră lezată poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului, iar restabilirea persoanei în drepturi poate fi făcută numai în cazul în care s-a constatat cu certitudine că, informația este falsă.

Aspectul defăimător al informației nu se prezumă, iar persona care se consideră lezată urmează și are obligația să dovedească că a suferit o atingere a personalității, a reputației profesionale, sarcina probațiunii fiind pusă pe seama reclamantului care trebuie să dovedească că pârâtul a răspândit informația, îl vizează, este falsă și defăimătoare.

Părțile reclamante, având obligația pozitivă a probațiunii în instanță, nu au justificat și nici nu au administrat probe concludente şi admisibile, în sensul art.118 alin.(1) în coroborarea cu art.121-122 Cod de procedură civilă. Or, părțile reclamante trebuie să demonstreze că informațiile contestate sunt false și defăimătoare, iar aceștia nu au prezentat probe care să demonstreze falsitatea afirmațiilor sau impactul lor negativ direct asupra reputației lor profesionale.

Din probele prezentate la dosar, instanța de judecată este în imposibilitate să ateste că informația ponegrește onoarea, demnitatea şi reputația profesională, viaţa privată şi de familie şi dacă nu corespunde realităţii, or în asemenea categorii de cauze sarcina probaţiunii revine atât părții reclamante, cât şi părții pârâte.

Prin urmare, se atestă că, cele expuse și publicate de părțile pârâte în mediul online nu cumulează cele trei condiții necesare și suficiente pentru a permite părților reclamante de a pretinde dezmințirea informației cu exprimarea scuzelor.

La fel se reține că, părțile reclamante în conținutul acțiunii indică faptul că, Valentin Eșanu a răspândit informații neveridice, fapte și relatări false însoțite de învinuirea ofițerilor MAI în săvârșirea unor infracțiuni, ceea ce este fals și lipsit de substrat factologic, iar în susținerea poziției, au prezentat copia autentificată a procesului-verbal cu privire la contravenție nr.***** din 05 iulie 2021, potrivit căruia, Valentin Eșanu a

fost sancționat conform art.70 alin.(2) Cod contravențional (prin acțiuni pretinse a fi ilegale manifestate prin răspândirea prin sursele mass-media a informațiilor ce defăimează imaginea și reputația cet.Marcel Caminschi și cet.Andrei Ghidirimschi *(f.d.66)*.

Or, potrivit informației reflectată pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 01 iunie 2022 s-a hotărât: Se încetează procesul contravențional de învinuire a lui Eșanu Valentin în comiterea contravenției prevăzute de art.70 alin.(2) Cod contravențional, deoarece a intervenit termenul de prescripție a răspunderii contravenționale. Conform art.441 alin.(2) din Codul contravențional, încetarea procesului contravențional determină repunerea în drepturi a persoanei în a cărei privință a fost pornit (http
*****ntegratio*****
fe7).

Astfel, procesul-verbal contravențional prezentat nu constituie o probă concludentă, având în vedere încetarea procesului contravențional din cauza prescripției, care nu echivalează cu o recunoaștere a vinovăției pârâtului.

În contextul prezentei cereri de chemare în judecată dedusă judecății, urmează a se ţine cont de specificul noțiunii de „judecată de valoare", care prezumă că persoana (la caz Valentin Eșanu și postul „Radio Europa Liberă Moldova), nu poartă răspundere pentru părerea expusă în privința unor evenimente, circumstanțe, etc., veridicitatea cărora este imposibil de a se demonstra în cursul examinării prezentei cauze.

Respectiv, urmează de făcut o distincție clară între fapte şi judecăți de valoare.

Judecata de valoare este definită ca o opinie, un comentariu, o teorie sau o idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit, iar, faptul reprezintă un eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiții concrete de loc şi timp şi a cărui veridicitate poate fi dovedită. Judecata de valoare fără substrat factologic suficient este acea judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată până la falsitate.

Cerința de a dovedi veridicitatea judecăților de valoare este imposibilă de a fi îndeplinită, deoarece adevărul afirmațiilor ce constituie judecăți de valoare nu poate fi dovedit, iar, invocarea probei veritații în acest caz ar constitui o încălcare a libertății de exprimare, parte fundamentală a dreptului asigurat de art.10 din Convenţia Europeană (pct.61 din Hotărârea CEDO din 21 decembrie 2004 - cazul Busuioc c. Moldovei, cazul Jerusalem c. Austriei nr.26958/95, pct.42).

În context, instanța de judecată mai reţine şi prevederile art.25 alin.(3) şi (6) din Legea cu privire la libertatea de exprimare, conform cărora: orice dubiu rezonabil cu privire la acordarea statutului de judecată de valoare sau relatare cu privire la fapte se interpretează în favoarea acordării statutului de judecată de valoare. Orice alt dubiu care nu este demonstrat conform regulilor prescrise de lege se interpretează împotriva restricționării libertății de exprimare.

Instanța de judecată accentuează că în situația în care se pretinde că, informațiile răspândite de către Valentin Eșanun în interviul acordat postului „Radio Europa Liberă Moldova", cu titlul „Valentin Eșanu: Aceleași persoane care slujeau regimului lui

Plahotniuc acum servesc regimul lui Dodon”, reprezintă relatări false și sunt lipsite de substrat factologic, părțile reclamante urmau să prezinte în acest sens probe pertinente, concludente și utile care să demonstreze acest fapt, iar, în cazul existenței unor dubii care nu sunt demonstrate conform regulilor prescrise de lege, se interpretează împotriva restricționării libertății de exprimare în sensul art.25 alin.(6) din Legea cu privire la libertatea de exprimare.

În consecință, instanța de judecată concluzionează că la caz, nu au fost stabilite în cadrul examinării cauzei temeiuri legale ce ar restricționa dreptul la libertatea de exprimare și nu au fost stabiliți indici de natură să determine faptul că, a avut loc lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale ale părților reclamante, or caracterul defăimător al afirmațiilor nu poate fi prezumat.

Defăimătoare sunt considerate acele informații care relatează despre încălcarea legilor şi a normelor de conviețuire (normele morale), şi astfel fac ca persoana să fie condamnată moral de opinia publică sau de unii indivizi în particular. Legislatorul nu concretizează care sunt informațiile defăimătoare. La determinarea caracterului defăimător al informației, urmează a se reține că unele informații pot fi calificate atât ca defăimătoare, cât şi lipsite de acest caracter, în funcţie de modul de percepere, de aprecierea subiectivă, de situaţia concretă, de context, de persoanele în rândul cărora este răspândită informaţia. Astfel, „defăimarea” este un fenomen relativ, iar stabilirea acesteia necesită o examinare minuțioasă și analiză riguroasă a argumentelor părţilor.

Drept concluzie reiterând conținutul prevederilor Legii nr.64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare, instanța nu atestă o ingerință incompatibilă cu art.10 CEDO, în lipsa încălcării echilibrului proporțional dintre dreptul la exprimarea opiniei şi dreptul la respectarea onoarei, demnității şi reputației profesionale.

Instanța constată că Valentin Eșanu nu a acționat cu rea-credință, iar postul „Radio Europa Liberă Moldova”

mass-media a respectat standardele profesionale, excludând răspunderea civilă.

Astfel, instanța de judecată concluzionează că cerințele privind dezmințirea informației defăimătoare, exprimarea scuzelor, urmează a fi respinse, ca fiind neîntemeiate.

Referitor la cerințele privind încasarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei pentru fiecare parte reclamantă și încasarea cheltuielilor de judecată, acestea urmează a fi respinse deoarece sunt subsecvente cerințelor privind dezmințirea informației defăimătoare și exprimarea scuzelor.

În conformitate cu art.238-241 Cod de procedură civilă, instanța de judecată

h o t ă r ă ș t e:

Se respinge cererea de chemare în judecată concretizată, ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Președintele ședinței,
Judecător (*semnătură*) Andrei Ojoga
Copia corespunde originalului,
Judecător *Andrei Ojoga*